

nisches Elementarbuch für Mittelschulen und Lehrerbildungsanstalten, J. Lendovšek (nova knjiga, 80 kr.).

Po izdaji tega kataloga je ta zaloga, kakor smo slišali, založila tudi nekatere tiskovine za obrtne nadaljevalne šole v slovenskem jeziku.

Mnogo knjig še pogrešamo, posebno peto računico za štiri- in večrazredne ljudske šole. Kar se tiče jezika, nam ne ugaja, da se v »prvi, drugi in tretji nemški slovnici« poluglasni e pred r-om ne izpušča, kar se ne vjema z drugimi učnimi knjigami. A. Ž.

L i s t e k.

Sodba — strašna beseda! Le pomislite, koliko revežev, kateri nimajo čiste vesti, trese se pred njo. Kajti sodba je navadno identična z obsodbo in — to ni, kar si bodi!

Ubogimi moji listiki! Kakor listi trepetlike so trepetali, ko so se zadnjič (že veste kedar) sodili in — obsodili. To ni mala stvar — obsojen biti!

Ne poznam sicer tistega paragrafa, po katerem se je obsodba izvršila, a očitalo se jim je, da — da pišejo o učiteljskih — plačah; zato se je izrekla obsodba: »Ne ugajajo!« in te grozne besede so kakor tresk in grom razjarjenega, viharnega neba zadele Vašega ubogega listkarja. Da, to je hudo! Pa, kaj sem hotel, revež? Nisem vedel, da se v listku ne sme pisati o naših plačah, da se ne sme kritizirati postopanje onih organov, kateri nam režejo kruh; nisem vedel, da ne sme biti listek resen, tudi ne ironičen, sarkastičen, ampak da mora biti **samo** humorističen. To je meni vse novo in najbrž — Vam tudi; to bi bilo novo tudi začetniku listka, Francozu abbeju Geoffroy-u, če bi bil še živ.

Sploh ste pa vsemu temu krivi samo Vi! Da bi bili razpisali nekaj cekinov nagrade za najboljši listek, pa bi ga dobili; brez nič ni nič! Res ne vem, zakaj tega takoj ne storite. Videli bi, kak uspeh bi to napravilo. Na pošti bi nastavili takoj posebnega pismo-šo, kateri bi Vam družega ne nosil, kakor didaktično-pedagogiške in pedagogiško-didaktične spise in pa prave, pristne listke. Ne verjamete? Res, kajti denar je denar, in še celo zlato; hm, to je vse kaj družega, kakor »stanovska čast«. Ta le šepeta na uho učiteljem: »Primi za pero, piši, posveti svoje duševne moči glasilu našemu, »Učit. Tovarišu«, saj to je ogledalo, v katerem se kaže naš stan svetu; piši, ne zato, da **bi bil plačan**, ampak da si naš list pridobi več veljave, večjega ugleda«. Vidite, to je prazno blebetanje »učiteljske časti«, ta ne opravi nič. Ves drug tič je denar! Ta pa ne šepeta samo; ta vpije: »Vidiš me, kako se svetim? Spiši članek, pa me imaš, saj sem gospodar sveta; saj veš, koliko veljam; jaz storim človeka!«

Ne bodete se čudili, če Vam rečem, da bi vsem tistim, kateri sedaj molče kritizirajo ali kritikujejo molče, sedaj odtajalo zamrzneno črnilo in da bi stotine rok delalo za Vaš list.

Da, denar ima res svojo moč in dosegel bi svoj namen bolje kakor uboga »stanovska čast«. Torej

storite takoj, kar ste zamudili! Razpišite za najboljši spis 2 cekina, za najboljši listek 1 cekin. Saj se Vam ni treba bati za denar; če ste malo prekajene glave (o čemer nikakor ne dvojim), boste vedeli pravo pogoditi, da ga ne bode treba izplačati. Izrekli boste še Vi obsodbo o poslanih spisih, pa je. »Meni niso všeč, nobeden ni najboljši!« to rečete, pa ne bode treba Vam denarja šteti; drugo leto pa lahko podvojite darilo za najboljši spis in naposled izrečete ravno tako sodbo, kakor prvo leto in — učinek bode taisti.

Da, sodba, to je čudna reč! Najbolje čutim to jaz. Ne vem, naj bi bil ta listek zadnji, katerega Vam pišem in naj odložim svoje pero in svoj mikroskop v kot, ali naj se v kljub obsodbi vendar še katerikrat oglasim! Vederemo! Vsakemu ustreči ni mogoče, saj znate ono pripoved Kristofa Šmida o očetu, sinu in oslu. Ker je pa dovoljeno seveda vsakemu kritizirati, pridržal si bodem vendar tudi jaz pravico, še katero ziniti v listku.

Pri vsej tej bolesti se mi pa vendar smeje srce! Nisem samo jaz tisti nesrečnik, nad čegar glavo se je zlomila palica; tudi Vi, gospod urednik, pridete na vrsto in z Vami — tutti quanti — vsi Vaši gg. mestni tovariši. Ha, ha, sedaj se Vi meni smejete, potem se bodem pa jaz Vam. Vi še ne veste, kaki črni oblaki se zbirajo nad Vašimi glavami, ubogi ljubljanski učitelji! Že vstaja neizprosno in strog sodnik izmed kranjskih učiteljev, kateri Vas premele, kakor pčeno. O, uboge »specijalitete« in »metamorphose« našega stanu! Zakaj gledate »učitelje ob periferiji« naše domovine tako oblastno, češ, mi smo mi? Bruno, ta kruti Bruno, ki divja okolo kakor rjoveč lev, sodil Vas bode družega za družim, in »Listi s Kranjskega« bodo nosili Vaše obtožbe in obsodbe v »Popotnika«, v list, kateri se ima potegovali za blaginjo in ugled — učiteljstva, v glasilu »Zveze«. Če bode to res, kar se Vam obeta, bode »Popotnik« glasilu čudne »zveze«, najbrž »nove zveze« ljubljanskega Grada z divno gorenjsko Radovljico. Nek hudobni duh mi pravi, da Vam ta Bruno odpusti in da se »Listi s Kranjskega« med potjo na Štajerskem zgube v — koš, kar bi ne bilo prav, ker bi mene jezilo, da bi se ne mogel veseliti nad obsodbo »specijalitet« in »metamorphos« našega stanu. Ha, krasni izrazi!

Postojinski.